

Seat No. : _____

AC-134

April-2019

M.A., Sem.-II

411 : Economics
QTRM - II (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) (i) જો A અને B બે પરસ્પર નિવારક ઘટના હોય તો $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$ સાબિત કરો. 7
(ii) જો A અને B એ બે ઘટનાઓ હોય તો $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$ વેન આકૃતિની મદદથી સાબિત કરો. 7

અથવા

- (i) સંભાવનાની ગાણિતિક અને પૂર્વધારણાચુક્ત વ્યાખ્યા સમજાવો.
(ii) પ્રતીપ સંભાવના માટે બેઈઝનો પ્રમેય સમજાવો.
- (B) સાચો જવાબ પસંદ કરો : 4
- (1) ત્રણ સમધન પાસાઓને ઉછાળતા સરવાળો વધુમાં વધુ 6 આવવાની સંભવના _____.
(a) $\frac{1}{54}$ (b) $\frac{3}{54}$
(c) $\frac{5}{54}$ (d) $\frac{5}{45}$
- (2) $P(A \cup B) + P(A' \cap B') = _____$
(a) 0 (b) 1
(c) $P(A)$ (d) $P(B)$
- (3) જો A અને B પરસ્પર નિવારક ઘટતા હોય તો $A \cap B = _____$
(a) $\emptyset$ (b) 1
(c) 0 (d) -1
- (4) $P(A \cup B) = _____$.
(a) $1 - P(A' \cap B')$ (b) 1
(c) 0 (d) $1 - P(A' \cup B')$

2. (A) (i) સહસંબંધાંક શોધવાની કોઈપણ એક પ્રક્રિયા વિગતે સમજાવો. 7
(ii) સંભવિત દોષ એટલે શું ? તેની ઉપયોગિતા ચર્ચો. 7

અથવા

- (i) નિયત સંબંધ એટલે શું ? નિયત સંબંધ અને સહસંબંધ વચ્ચેનો તશીવત સમજાવો.
(ii) નિયત સંબંધાંકોની વ્યાખ્યા આપો અને તેના ગુણધર્મો જણાવો.

- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) કાર્લ પિથર્સનના સહસંબંધાંકનું સૂત્ર $r = \dots$.

(a) $r = \frac{\sum xy}{\sum x^2 \cdot \sum y^2}$ (b) $r = \frac{\sum x}{\sum x^2}$

(c) $r = \frac{\sum y}{\sum y^2}$ (d) $r = \frac{\sum xy}{\sqrt{\sum x^2 \cdot \sum y^2}}$

(2) સ્પિયરમેનના ફ્રમાંક સહસંબંધાંક r નું સૂત્ર = _____.

(a) $1 - \left[\frac{\sigma d^2}{n^2 - n} \right]$ (b) $1 - \left[\frac{\sigma \sum d^2}{n^3 - n} \right]$

(c) $\frac{\sigma \sum d^2}{n-1}$ (d) 1

(3) સંભવિત દોષનું સૂત્ર (P.E.) = _____.

(a) $\frac{0.6745(1-r^2)}{\sqrt{n}}$ (b) $\frac{0.6457(1-r)}{n}$

(c) $\frac{0.45(1-r^2)}{n+1}$ (d) $\frac{0.64(r^2)}{n-1}$

(4) બે નિયત સંબંધાંકોનો ગુણાકાર = _____.

(a) r (b) r^2
(c) -1 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

3. (A) પરિકલ્પના પરીક્ષાણ પર વિગતે નોંધ લખો. 14

અથવા

આગાણન ઉપર વિગતે નોંધ લખો.

- (B) સાચ્યો વિકદ્ય પસંદ કરો :

  - (1) વિશ્વાસનો સહગુણક = _____.
    - (a) $1 - \alpha$
    - (c) 1 - (2) નિર્ધરણ ત્રુટિ = _____.
    - (a) $\theta - \hat{\theta}$
    - (c) θ - (3) નીચેનામાંથી કઈ બિંદુ આગામનની પણ અનુત્તમ વર્ગ પદ્ધતિ
    - (a) ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિ
    - (c) (a) અને (b) બંને

3

4. (A) સામાયિક શ્રેણી એટલે શું ? તેના ઘટકો વિગતે ચર્ચો.

14

અથવા

નીચે આપેલ સમય શ્રેણી પરથી મોસમી વધઘટ મેળવો :

वर्ष	I	II	III
2015	120	140	145
2016	145	160	165
2017	160	168	172
2018	170	174	176

- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

  - (1) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ વલણ શોધવાની છે ?

(a) આદેખની રીત	(b) ચા
(c) ન્યૂનતમ વર્ગની રીત	(d) ઉપ
  - (2) અનિયમિત વધઘટ = _____ .

(a) અલ્પકાલીન વધઘટ – મોસમી વધઘટ	(b)
(b) દીર્ઘકાલીન વધઘટ – વલણ	
(c) ચક્કીય વધઘટ – વલણ	
(d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ	
  - (3) નીચેનામાંથી કઈ દીર્ઘકાલીન વધઘટ છે ?

(a) વલણ	(b) ચાલ
(c) (a) અને (b) બંને	(d) ઉપ

3

Seat No. : _____

AC-134

April-2019

M.A., Sem.-II

**411 : Economics
QTRM - II (New)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70]

1. (A) (i) If A and B are two mutually exclusive events then $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$
 prove it. 7

(ii) If A and B are any two events then $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$.
 Prove with the help of Venn diagram. 7

OR

- (i) Give the following definitions of probability : (a) Mathematical,
(b) Axiomatic.

(ii) Explain the Bay's theorem of inverse probability.

- (B) Choose the correct answer : 4

- (1) The probability of getting total at least '6' when three cubical dice are thrown is _____

(a) $\frac{1}{54}$	(b) $\frac{3}{54}$
(c) $\frac{5}{54}$	(d) $\frac{5}{45}$

- $$(2) \quad P(A \cup B) + P(A' \cap B') =$$

- (3) If A and B are mutually exclusive events, then $A \cap B =$

- (a) ϕ (b) 1
 (c) 0   (d) -1

- $$(4) \quad P(A \cup B) =$$

- (a) $1 - P(A' \cap B')$ (b) 1
 (c) 0   (d) $1 - P(A' \cup B')$

2. (A) (i) Explain in detail any one method of co-efficient of correlation. 7
(ii) What is probabal error ? Discuss its usefulness. 7

OR

- (i) What is regression ? Explain the differences between regression and correlation.
(ii) Give the definition at co-efficient of regression and state its properties.
- (B) Choose the correct answer : 4
- (1) The formula of Karl Pearson's co-efficient of correlation is
(a) $r = \frac{\sum xy}{\sum x^2 \cdot \sum y^2}$	(b) $r = \frac{\sum x}{\sum x^2}$
(c) $r = \frac{\sum y}{\sum y^2}$	(d) $r = \frac{\sum xy}{\sqrt{\sum x^2 \cdot \sum y^2}}$
- (2) The formula of Spearman's co-efficient of correlation is
(a) $1 - \left[\frac{\sigma d^2}{n^2 - n} \right]$	(b) $1 - \left[\frac{\sigma \sum d^2}{n^3 - n} \right]$
(c) $\frac{\sigma \sum d^2}{n-1}$	(d) 1
- (3) The formula at probabal error is
(a) $\frac{0.6745(1-r^2)}{\sqrt{n}}$	(b) $\frac{0.6457(1-r)}{n}$
(c) $\frac{0.45(1-r^2)}{n+1}$	(d) $\frac{0.64(r^2)}{n-1}$
- (4) The multiple of two regression co-efficient is
(a) r	(b) r^2
(c) -1	(d) None of the above

3. (A) Write a detail note on Testing of hypothesis. 14

OR

Write a detail note on estimation.

- (B) Choose the correct answer : 3
- (1) Confidence co-efficient is _____
(a) $1 - \alpha$	(b) $1 - \beta$
(c) 1	(d) 0

4. (A) What is time series ? Discuss its components in detail.

14

OR

Find the seasonal fluctuations from the following data :

Year	I	II	III
2015	120	140	145
2016	145	160	165
2017	160	168	172
2018	170	174	176

AC-134

April-2019

M.A., Sem.-II**411-EA : Economics
QME-01 (Old)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) (i) વિધેયના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 7
(ii) જો માંગનું વિધેય $P = 12 - 4x$ અને કુલ ખર્ચ વિધેય $\pi = 8x - x^3$ હોય તો મહત્વમાં નથી મેળવો. 7

અથવા

વિકલનના નિયમો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 14

- (B) સાચો વિકદ્ય પસંદ કરીને લાભો : 4
- (1) જો માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાની કિંમત એક કરતાં ઓછી હોય, તો તેને સહેતમાં
    - (a) $\sum d < 1$
    - (b) $\sum d > 1$
    - (c) $\sum d = 1$
    - (d) $\sum d = 0$
  - (2) જો $y = x^n$ હોય તો $\frac{dy}{dx} = \text{_____}$.
    - (a) nx^1
    - (b) nx^{n+1}
    - (c) nx^{n-1}
    - (d) nx^0
  - (3) $\pi = \text{_____}$
    - (a) $R - C$
    - (b) $R + C$
    - (c) $C - R$
    - (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
  - (4) $MR = \text{_____}$
    - (a) $P \left(1 - \frac{1}{\sum d}\right)$
    - (b) $\left(1 - \frac{1}{\sum d}\right)$
    - (c) P
    - (d) Q

2. (A) સંકલનના નિયમો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 14

અથવા

નિશ્ચાયક એટલે શું ? તેના ગુણધર્મો ઉદાહરણની મદદથી સમજાવો.

- (B) યોગ્ય વિકદ્ય પસંદ કરીને લાભો : 4
- (1) $A = \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 5 \end{vmatrix}$ હોય તો તેની કિંમત = _____.
    - (a) 11
    - (b) -11
    - (c) 19
    - (d) -19

- (2) $A = \begin{vmatrix} x+y & x \\ x & x-y \end{vmatrix}$ હોય તો તેની કિંમત = _____.
- (a) $-y^2$ (b) y^2 (c) $-x^2$ (d) x^2
- (3) જો $A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 4 \end{bmatrix}$ અને $B = \begin{bmatrix} 5 & 1 \\ 0 & 3 \end{bmatrix}$ હોય તો $AB =$ _____.
- (a) $\begin{bmatrix} 10 & 11 \\ 5 & 3 \end{bmatrix}$ (b) $\begin{bmatrix} 10 & 11 \\ 3 & 5 \end{bmatrix}$ (c) $\begin{bmatrix} 5 & 3 \\ 11 & 10 \end{bmatrix}$ (d) $\begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 10 & 11 \end{bmatrix}$
- (4) જો $A = \begin{bmatrix} 6 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix}$ હોય તો $AA^{-1} =$ _____.
- (a) $\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$ (b) $\begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$ (c) $\begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$ (d) $\begin{bmatrix} 4 & 3 \\ 6 & 5 \end{bmatrix}$

3. (A) ચોઝ્ય ઉદાહરણની મદદથી નીચેના ખ્યાલ સમજાવો :

14

- (i) શરતી ઘટનાઓ
(ii) પરસ્પર નિવારક ઘટનાઓ
(iii) ચદચદ પ્રયોગ

અથવા

બેદીજ પ્રમેય સમજાવો.

(B) ચોઝ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો :

3

- (1) એક લીપ વર્ષમાં 53 રવિવાર હોવાની સંભાવના = _____.
(a) $2/3$ (b) $3/2$ (c) $2/7$ (d) $7/2$
- (2) $P(A') + P(A) =$ _____.
(a) -1 (b) 1 (c) 0 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (3) જો A અને B બે ઘટના હોય તો $P(A \cup B) =$ _____.
(a) $P(A) + P(B)$ (b) $P(A) - P(B)$
(c) $P(A) + P(B) - P(A \cap B)$ (d) $P(A) + P(B) - P(A \cup B)$

4. (A) પ્રામાણ્ય વિતરણ વિશે નોંધ લખો.

14

અથવા

ક્રિપટી વિતરણ વિશે નોંધ લખો.

(B) ચોઝ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

3

- (1) પોયસન વિતરણમાં વિષમતા _____ હોય છે.
(a) ધન (b) શૂન્ય (c) ઋણ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (2) ક્રિપટી વિતરણનો મધ્યક = _____.
(a) np (b) npq (c) pq (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (3) પોયસન વિતરણમાં પ્રમાણિત વિચલન = _____.
(a) m (b) $\sqrt{m}$ (c) m^2 (d) $2m$

AC-134

April-2019

M.A., Sem.-II**411-EA : Economics
QME-01 (Old)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) (i) Explain the types of functions with help of illustrations. 7
(ii) If the demand function is $P = 12 - 4x$ and total cost function $\pi = 8x - x^3$, obtain maximum profit. 7

OR

Explain the rules of derivatives with help of illustrations. 14

- (B) Choose the correct answer : 4
- (1) If the elasticity of demand is less than 1, then its symbol is

(a) $\Sigma d < 1$	(b) $\Sigma d > 1$	(c) $\Sigma d = 1$	(d) $\Sigma d = 0$
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------
  - (2) If $y = x^n$, then $\frac{dy}{dx} = \text{_____}$.

(a) nx^1	(b) nx^{n+1}	(c) nx^{n-1}	(d) nx^0
------------	----------------	----------------	------------
  - (3) $\pi = \text{_____}$

(a) $R - C$	(b) $R + C$	(c) $C - R$	(d) None of the above
-------------	-------------	-------------	-----------------------
  - (4) $MR = \text{_____}$

(a) $P \left(1 - \frac{1}{\sum d}\right)$	(b) $\left(1 - \frac{1}{\sum d}\right)$
(c) P	(d) Q

2. (A) Explain the rules of integration with the help of illustrations. 14

OR

What is determinant ? Explain its properties with help of illustrations.

- (B) Choose the correct answer : 4
- (1) $A = \begin{vmatrix} 3 & 4 \\ 1 & 5 \end{vmatrix}$ find its value.

(a) 11	(b) -11	(c) 19	(d) -19
--------	---------	--------	---------

- (2) $A = \begin{vmatrix} x+y & x \\ x & x-y \end{vmatrix}$, then the value of A is _____.
 (a) $-y^2$ (b) y^2 (c) $-x^2$ (d) x^2
- (3) If $A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 4 \end{bmatrix}$ and $B = \begin{bmatrix} 5 & 1 \\ 0 & 3 \end{bmatrix}$, then AB is _____.
 (a) $\begin{bmatrix} 10 & 11 \\ 5 & 3 \end{bmatrix}$ (b) $\begin{bmatrix} 10 & 11 \\ 3 & 5 \end{bmatrix}$ (c) $\begin{bmatrix} 5 & 3 \\ 11 & 10 \end{bmatrix}$ (d) $\begin{bmatrix} 3 & 5 \\ 10 & 11 \end{bmatrix}$
- (4) If $A = \begin{bmatrix} 6 & 3 \\ 4 & 5 \end{bmatrix}$, then $AA^{-1} = \text{_____}$.
 (a) $\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$ (b) $\begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$ (c) $\begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}$ (d) $\begin{bmatrix} 4 & 3 \\ 6 & 5 \end{bmatrix}$

3. (A) Explain the following concepts with suitable illustrations : 14
 (i) Conditional events
 (ii) Mutually exclusive events
 (iii) Random experiment.

OR

Explain the Bay's theorem.

- (B) Choose the correct answer : 3
- (1) The probability of 53 Sunday in a leap year is _____.
 (a) $2/3$ (b) $3/2$ (c) $2/7$ (d) $7/2$
- (2) $P(A') + P(A) = \text{_____}$.
 (a) -1 (b) 1 (c) 0 (d) None of the above
- (3) If A and B are any two events then $P(A \cup B) = \text{_____}$.
 (a) $P(A) + P(B)$ (b) $P(A) - P(B)$
 (c) $P(A) + P(B) - P(A \cap B)$ (d) $P(A) + P(B) - P(A \cup B)$

4. (A) Write a note on Normal distribution. 14

OR

Write a note on Binomial distribution.

- (B) Choose the correct answer : 3
- (1) The skewness of Poisson distribution is _____.
 (a) Positive   (b) Zero   (c) Negative   (d) None of the above
- (2) The mean of binomial distribution is _____.
 (a) np (b) npq (c) pq (d) None of the above
- (3) The standard deviation of Poisson distribution is _____.
 (a) m (b) $\sqrt{m}$ (c) m^2 (d) $2m$

AC-134

April-2019

M.A., Sem.-II**411-EB : Economics
RME-01 (Old)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) નીચે આપેલ માહિતી પરથી મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક શોધો :
- 14

વર્ગ	0 - 10	10 - 20	20 - 30	30 - 40	40 - 50	50 - 60
આવૂત્તિ	08	10	12	25	15	10

અથવા

મધ્યવર્તી સ્થિતિમાન એટલે શું ? તેના માપો જણાવો. તેમાનું કયું માપ શ્રેષ્ઠ છે ? શા માટે ?

- (B) ચોખ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :
- 4

- (1) નીચેનામાંથી કયું મધ્યકનું સૂત્ર છે ?

(a) $\frac{\sum x_i}{n}$ (b) $\frac{\sum f_i x_i}{\sum f_i}$ (c) $A + \frac{\sum f_d}{n}$ (d) ઉપરોક્ત બધા

- (2) નીચેનામાંથી કયું ચતુર્થક વિચલનનું સૂત્ર છે ?

(a) $\frac{Q_3 - Q_1}{2}$ (b) $\frac{Q_1 - Q_2}{2}$
(c) $\frac{Q_1 - Q_3}{2}$ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

- (3) નીચેનામાંથી કયું ચલનાંકનું સૂત્ર છે ?

(a) $\frac{\bar{X}}{\sigma} \times 100$ (b) $\frac{\bar{X}}{\sigma}$ (c) $\frac{\sigma}{\bar{X}}$ (d) $\frac{\sigma}{\bar{X}} \times 100$

- (4) જો મધ્યક 79 અને વિચરણ 64 હોય તો ચલનાંક (C.V.) = _____ થાય.

(a) 10.9 (b) 10.126 (c) 12 (d) 15

2. (A) ક્રિપટી વિતરણ અને પોયસન વિતરણના ગુણધર્મો અને ઉપયોગો જણાવો.
- 14

અથવા

- (i) સંભાવનાનો સરવાળાનો નિયમ વેન આકૃતિની મદદથી સાબિત કરો.
- 7
-
- (ii) બેઈજ પ્રમેય સાબિત કરો.
- 7

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

4

(1) $P(A' \cap B') = \text{_____}$.

- (a) $1 - P(A \cap B)$ (b) $1 - P(A \cup B)$
 (c) $P(A \cup B)$ (d) $P(A \cap B)$

(2) જો $P(A) = 1/3$ હોય તો $P(A') = \text{_____}$.

- (a) $2/3$ (b) $3/2$ (c) 1 (d) 0

(3) વિચરણ (σ^2) = _____.

- (a) $E(x)^2 - [E(x)]^2$ (b) $E(x) - E(x)^2$
 (c) $(Ex)^2 - E(x)$ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(4) પ્રામાણ્ય વિતરણમાં વિષમતા _____ હોય છે.

- (a) 1 (b) 0
 (c) ∞ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

3. (A) બે યદચ્છ ચલરાશિ X અને Y નું આવૃત્તિ વિતરણ નીચેના કોષ્ટકમાં દર્શાવ્યું છે. આપેલ માહિતીના આધારે

14

$Y \rightarrow$	1	2	3
$X \downarrow$			
1	1	2	3
2	1	1	2
3	3	0	2

(1) X અને Y નું સંયુક્ત સંભાવના વિતરણ શોધો.

(2) $E(X/Y = 2)$ અને $V(X/Y = 1)$ શોધો.

અથવા

ગાળિતીય અપેક્ષાની વ્યાખ્યા આપી તેના ગુણધર્મો જાણાવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

3

(1) $V(x + a) = \text{_____}$.

- (a) $V(x)$ (b) $\bar{x}$
 (c) a (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(2) $Cov(ax, by) = \text{_____}$.

- (a) $Cov(x, y)$ (b) $ab Cov(x, y)$
 (c) $xy Cov(a, b)$ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

(3) જો x અને y સ્વતંત્ર ચલો હોય તો $Cov(x, y) = \text{_____}$.

- (a) 0 (b) -1
 (c) 1 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

4. (A) (i) સમાન તપાસ અને નિર્ધર્શન તપાસ સમજાવો.	7
(ii) સમાન તપાસ અને નિર્ધર્શન તપાસ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.	7

અથવા

કોઈપણ એક નિર્ધર્શન પદ્ધતિ વિગતે ચર્ચાઓ.	14
(B) ચોઝ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :	3

- (1) પ્રશ્નાવલિમાં ભૂલની ઉદ્ભવતી ત્રુટિ એટલે
(a) સમાન ત્રુટિ	(b) બિન નિર્ધર્શન ત્રુટિ
(c) નિર્ધર્શન ત્રુટિ	(d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ

- (2) સમાન મધ્યક $\bar{Y} = \underline{\hspace{2cm}}$.

$(a) \bar{Y} = \frac{\sum Y_i X_i}{n}$	$(b) \bar{Y} = \frac{\sum Y_i}{n}$
$(c) \bar{Y} = \frac{Y_i X_i}{X_i}$	$(d) \text{ઉપરમાંથી એકપણ નહિ}$

- (3) નિર્ધર્શ વિચરણ (S²) = $\underline{\hspace{2cm}}$.

$(a) S^2 = \frac{\sum (y_i - \bar{y})^2}{N-1}$	$(b) S^2 = \frac{\sum (y_i - \bar{y})^2}{n-1}$
$(c) S^2 = \frac{(y_i - \bar{y})}{N}$	$(d) \text{ઉપરમાંથી એકપણ નહિ}$
-

AC-134

April-2019

M.A., Sem.-II**411-EB : Economics
RME-01 (Old)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) For the following obtain mean, median and mode :

14

Classes	0 - 10	10 - 20	20 - 30	30 - 40	40 - 50	50 - 60
Frequency	08	10	12	25	15	10

OR

What is Central Tendency ? State its measurements, out of them which measurement is best one ? Why ?

- (B) Choose the correct answer :

4

- (1) The formula of mean is

(a) $\frac{\sum x_i}{n}$ (b) $\frac{\sum f_i x_i}{\sum f_i}$ (c) $A + \frac{\sum f_d}{n}$ (d) All of the above

- (2) The formula of quartile deviation is

(a) $\frac{Q_3 - Q_1}{2}$ (b) $\frac{Q_1 - Q_2}{2}$

(c) $\frac{Q_1 - Q_3}{2}$ (d) None of the above

- (3) The formula of co-efficient of variation is

(a) $\frac{\bar{X}}{\sigma} \times 100$ (b) $\frac{\bar{X}}{\sigma}$ (c) $\frac{\sigma}{\bar{X}}$ (d) $\frac{\sigma}{\bar{X}} \times 100$

- (4) When mean is 79 and variance is 64, C.V. _____.

(a) 10.9   (b) 10.126   (c) 12   (d) 15

2. (A) State the properties and uses of Binomial distribution and Poisson distribution.
- 14**

OR

- (i) Prove the addition theorem of probability with the help of Venn diagram. **7**
(ii) Prove the Bay's theorem. **7**

(B) Choose the correct answer :

4

- (1) $P(A' \cap B') = \text{_____}$.
(a) $1 - P(A \cap B)$ (b) $1 - P(A \cup B)$
(c) $P(A \cup B)$ (d) $P(A \cap B)$
- (2) If $P(A) = 1/3$, then $P(A') = \text{_____}$.
(a) $2/3$ (b) $3/2$ (c) 1 (d) 0
- (3) Variance (σ^2) = _____ .
(a) $E(x)^2 - [E(x)]^2$ (b) $E(x) - E(x)^2$
(c) $(Ex)^2 - E(x)$ (d) None of the above
- (4) The Skewness in normal distribution is
(a) 1   (b) 0
(c) ∞ (d) None of the above

3. (A) Following tables are given frequency distribution of two random variables X and Y. On the given information :

14

X ↓ \ Y →	1	2	3
1	1	2	3
2	1	1	2
3	3	0	2

- (1) Find joint probability distribution of X & Y.
(2) Find $E(X/Y = 2)$ and $V(X/Y = 1)$.

OR

Define mathematical expectation and state the characteristics of mathematical expectation.

(B) Choose the correct answer :

3

- (1) $V(x + a) = \text{_____}$.
(a) $V(x)$ (b) $\bar{x}$
(c) a (d) None of the above
- (2) $Cov(ax, by) = \text{_____}$.
(a) $Cov(x, y)$ (b) $ab Cov(x, y)$
(c) $xy Cov(a, b)$ (d) None of the above
- (3) If x and y are independent variables, then $Cov(x, y) = \text{_____}$.
(a) 0   (b) -1
(c) 1   (d) None of the above

4. (A) (i) Explain the population inquiry and sampling inquiry. 7
(ii) State the differences between population inquiry and sampling inquiry. 7

OR

Discuss any one method of sampling.

- (B) Choose the correct answer : 3

- (2) Population mean $\bar{Y}$ = _____.

$$(a) \quad \bar{Y} = \frac{\sum Y_i X_i}{n} \qquad (b) \quad \bar{Y} = \frac{\sum_{i=1}^n Y_i}{N}$$

(c) $\bar{Y}_i = \frac{\sum Y_i}{n}$ (d) None of the above

- (3) Sample variance (S^2) = _____.

$$\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2$$

$$(a) \quad S^2 = \frac{i=1}{N-1} \quad (b) \quad S^2 = \frac{i=1}{n-1}$$

(c) $S^2 = \frac{(y_i - \bar{y})}{N}$ (d) None of the above